

1. Úvod do tématu

a) Základní definice

Základní pojmy: společenský styk, společenské chování, společenská výchova, etiketa, základní zásady společenského styku, obecná pravidla společenského styku.

- **Společenský styk** považujeme za vzájemný styk osob ve společnosti, která je pojímána v nejširším smyslu. Lidská společnost je nesmírně složitý organismus. Člověk se od útlého věku seznamuje s pravidly jejího fungování, získává jistotu, vytváří si vztahy, které jsou často základem pro jeho budoucí úspěch a uplatnění.

Základní zásady společenského styku:

- **Slušnost** je všeobecně přijatelný způsob chování člověka ve společnosti, které je obecně přijatelné a žádoucí, řád mezilidských vztahů, který usnadňuje začlenění jednotlivce do společnosti. Projevuje se ve vzájemném styku v komunikaci. Základní cit pro slušné chování může být člověku dán, konkrétní projevy, jimiž slušnost vyjadřujeme, jsou záležitostí učení
- **Zdvořilost** znamená uctivost, uhlazené chování, laskavost a ochotu vstříct jiným
- **Společenský takt** je vnímavé, citlivé a ohleduplné chování k druhým, je to umění přizpůsobit obecné zásady a pravidla společenského styku konkrétní situaci. Taktní člověk respektuje druhé, svůj nesouhlas dokáže vyjádřit tak, aby neurazil, neublížil, vyhýbá se všemu, co by v druhé straně mohlo vyvolat nevoli, využívá svoji empatii.
- **Tolerance** je schopnost být velkorysý, přehlédnout drobnosti, je to schopnost být kritičtější více k sobě než k druhým.
- **Úcta k lidem** je dokladem toho, že si druhých vážíme.
- **Estetičnost**, celkový vzhled, upravenost a vkus může společenský kontakt a komunikaci s druhými lidmi usnadňovat nebo komplikovat.

Pravidla společenského styku vnášejí do společnosti určitý řád. Právní normy jsou závazné pro všechny, naproti tomu normy společenského styku budou respektovat

pouze ti, kteří jsou ochotni se jimi řídit. Společensky přijatelné chování je v dnešní době považováno za samozřejmost. Bezchybnost společenského vystupování vzbuzuje důvěru u druhých lidí, respekt, pomáhá připravovat vhodné podmínky pro úspěšná jednání. Znalostí společenských pravidel a schopností využívat je v praxi posilujeme vlastní sebedůvěru a pozitivně ovlivňujeme dojem profesionality, který si o nás naši partneři utvářejí.

Obsahem vzájemného společenského styku ve společnosti je pozdrav, oslovení, představení, žádost, prosba, atp. Vyjadřuje též vzájemný vztah nadřízenosti, rovnosti nebo podřízenosti.

- **Společenské chování** je schopnost člověka reagovat na různé situace, které se ve společenském styku objevují. Tato reakce má odpovídat zvyklostem a pravidlům uznávaným v určité společnosti. Společenské chování není souborem přesně daných a neměnných předpisů, je nezbytné vnímat si specifických odlišností. Pokud je nebudeme respektovat, dopustíme se ve společenském chování závažných prohřešků a chyb.
- **Společenská výchova** je proces vedoucí k osvojení si znalostí z oblasti společenského styku a získání dovedností použít tyto zásady v praxi. Jejím cílem je přispět k pochopení hlubšího smyslu kultivovaného styku člověka s člověkem. Společenská výchova je jednou ze složek, které se podílejí na utváření osobnosti jedince.
- **Etiketa** (ze starofrancouzského estiquer-přípevnit, vyvěsit) je souhrn pravidel a zvyklostí upravujících chování ve společnosti (v oblasti společenské i pracovní). Normy společenského chování se utvářely na základě společenské potřeby, nutnosti. Jejich vznik ovlivňovala celá řada komponentů . geografických, politických, hospodářských, kulturních, náboženských a dalších. Pravidla společenského chování se měnily a mění, jejich vývoj sleduje celou vývojovou cestu lidské společnosti.

Dvě zajímavé definice etikety:

Německá encyklopedie: „*Etiketa je souhrn správných forem společenského styku, včetně pravidel, která tyto formy styku předpisují.*“

Britská encyklopedie: „ *Soustava pravidel a zvyklostí upravujících společenské chování a chování v pracovní styku. Každá společenská skupina se řídí obecně uznávanými pravidly chování, která vycházejí z právních norem, kterými se též vyučují. Dále existují normy chování určované zvyklostmi a udržované pod tlakem dané skupiny. V každé společnosti tvořené řadou různých vrstev, a to bez ohledu na úroveň materiální kultury, existuje etiketa, v jejímž rámci si je každý jednotlivec vědom, jaké chování se od něho očekává vůči ostatním a od ostatních vůči němu samému. Protože se forma a obsah společenství tvořících společnost neustále mění, mohou se pod jejich vlivem měnit a mění se i zvyklosti etikety.*“

Etiketa profesní jsou pravidla chování v pracovním prostředí. Jde tedy o dodržování dobrých mravů a vhodného chování na pracovišti. Součástí profesní etikety je *pracovní etiketa*, která se opírá o vztah nadřízený a podřízený, a *obchodní etiketa*, která řeší vztahy mezi představiteli firem či organizací.

Netiketa jsou pravidla slušného chování v prostředí počítačových sítí a při elektronické komunikaci.

- **Etika** (z řeckého ethos) je filozofická disciplína, nauka o mravnosti, morálce, mající souvislost s etiketou. Do zkoumání morálky patří i mezilidské vztahy, respektování hodnot jiných osob, společenství, kultur a to definuje etiketa.
- **Protokol** (z řeckého „protokolos“ neboli „po sobě jdoucí“), což vystihuje průběh každé protokolární akce, popisuje kroky po sobě jdoucí.

Rozděluje se na:

Státní protokol stanovuje hierarchii vztahů mezi oficiálními představiteli státu

Diplomatický protokol se zabývá formální, nikoliv věcnou stránkou mezinárodních styků.

Součástí jsou formální pravidla s diplomatickými představiteli cizích zemí, etika a ceremoniál uplatňované ve styku s nimi. Jako diplomatický protokol se současně označuje útvar na ministerstvu zahraničí každého státu, jehož funkcí je právě styk s oficiálními a diplomatickými představiteli (další útvary protokolu viz kapitola c) Vývoj protokolárních zvyklostí).

Církevní protokol upravuje hierarchii uspořádání vztahů uvnitř konkrétní církve

Business protokol je pojem běžný v anglosaské terminologii, jehož českým ekvivalentem je obchodní protokol tj. pravidla společenského styku v obchodní a podnikatelské činnosti

Vznik společenských zvyklostí a pravidel

Vznikala přirozeně po staletí na základě společenské nutnosti a potřeby. Nejdříve se jednalo o nepsané tradice, zvyky, obyčeje, později byly popsány v náboženských příkázáních. Poté

následoval vývoj dvorské etikety. S postupujícím odnáboženšťováním vznikaly první příručky společenského chování.

Jiří Guth-Jarkovský

Zakladatelem novodobé české etikety byl **Jiří Guth-Jarkovský** (1861 – 1943), vlastním jménem Jiří Guth, významný překladatel, redaktor, vášnivý cestovatel, pedagog, cestopisec, který redigoval zeměpisná hesla pro Ottův naučný slovník, spoluzakladatel novodobých OH, autor několika publikací společenského chování. V roce 1919 se stal ceremoniářem prezidenta T. G. Masaryka, později působil na agendě řádové.

Co bylo charakteristické pro jednotlivé společnosti historického vývoje v souvislosti se společenským stykem

Prvobytně pospolná společnost – společenská rovnost, různé formy zdvořilosti sloužily jako signál přátelských či nepřátelských záměrů, změny tehdy, když vznikly třídy a vrstvy a začaly se od sebe odlišovat

Matriarchální, patriarchální společnosti – rozsáhlé pravomoci stařešinů, později kmenoví náčelníci, vyšší vrstva vyžadovali projevy podrobení a oddanosti

Otrokářské společnosti – velká společenská nerovnost dána postavením ve společnosti, lišily se podle formy státu, Např. Řecko, Řím byly pro svobodné občany značně demokratické, nerovnost vůči tzv. neplnoprávným osobám (otroci, propuštěnci, cizinci) byla mnohem vyšší, tyto osoby musely vyjadřovat svoji hlubokou poníženost

Feudalismus, středověk - nerovnost daná rodem, původem; složité formy společenského styku především na dvorech panovníků a šlechtou daly vznik dvorní etikety

Kapitalismus - nerovnost daná majetkem a schopnostmi,

18. století – ústup šlechty – přenesení těžiště společenského života na měšťanské a podnikatelské vrstvy, vznik english gentry (rozsáhlá střední vrstva ve Velké Británii); vznik pracovního vztahu zaměstnavatelé – zaměstnanci, které vede ke zlidovění společenského kodexu, dochází ke konvergenci společenských tříd:

- horní vyšší třída (aristokracie rodem a bohatstvím)
- dolní vyšší třída (příslušníci horní třídy bez rodové tradice)
- horní střední třída (bohatí obchodníci, podnikatelé)
- dolní střední třída (malí obchodníci, úředníci, inteligence)
- horní nižší třída (dělníci a drobní živnostníci)
- dolní nižší třída (osoby bez ukončené ZČ, tuláci, bezdomovci)

Komunismus

Období, kdy bylo zdůrazňováno, že společnost je beztřídní a všichni jsme si rovni a výsledkem byla degradace společenských vztahů, etiky, morálky.

Moderní současná společnost

Vyznačuje se méně formálními vztahy, rozvolňováním společenských pravidel, snahou o multikulturní a multietnické společnosti. Co však může být pro jednoho pouhá konvence, pro druhého příkaz jeho náboženství.

Výrazným negativním znakem naší společnosti a zároveň rozdílem ve srovnání společenských vztahů dnes a před sto lety je skutečnost, že společnost velmi zhrubla.

To čím si jiný národ prošel za sto let, si česká společnost po pádu komunismu prochází během necelých třiceti let:

- *přechod od totalit k demokracii*
- *integrace do evropských politických, vojenských a ekonomických struktur s možnými obavami z dalšího vývoje evropského superstátu*
- *větší svoboda, ale i větší odpovědnosti jednotlivce*
- *tržní hospodářství*
- *nové třídy a vrstvy ve společnosti*
- *výrobky z celého světa*
- *expanze sdělovacích prostředků a reklamy*
- *cestování po celém světě*
- *stávky, demonstrace*
- *tunelování*
- *drogy*
- *terorismus atd.*

A tento urychlený proces měl a stále má významný vliv na vytváření společenských vztahů.

b) Předmět společenské etikety a diplomatického protokolu

Obsah předmětu společenské etikety a diplomatického protokolu musí především vycházet z dnešního stylu života a vztahů mezi lidmi. Každá obchodní, ať již doma či v zahraničí i diplomatická spolupráce téměř vždy začíná, je provázena a končí interakcí mezi určitým počtem zúčastněných osob, z nich každá se chová a jedná dle své vlastní kulturní předurčenosti. V případě, že chceme tuto spolupráci dovést do úspěšného konce, který přinese prospěch oběma stranám, je nutné tyto kulturní rozdíly respektovat. Úspěšnost našeho podnikání ovlivňuje mnoho faktorů. Jednak znalost pracovní problematiky, jazyková připravenost, ale zejména naše vystupování a chování. Naše neznalost společenských pravidel či diplomatického protokolu především ve styku se zahraničním partnerem může mít za následek nejen negativní hodnocení naší osoby, ale může způsobit urážku partnera či zhoršení atmosféry vzájemné komunikace. Ta může v konečném důsledku vést i ke ztrátě významného kontaktu. Ovlivňuje úspěch či neúspěch naší činnosti. Proto je vhodné být na jednání připraveni jako po stránce odborné, tak po stránce společenské, kulturní i politické.

Žijeme mnohem rychleji, praktičtěji, uvolněněji, nechceme se nechat svazovat přísnými pravidly do nepřirozené formy chování a oblékání. Každopádně nás však omezuje ohled vůči ostatním lidem kolem nás.

To byl před mnoha staletími hlavní důvod, proč pravidla etikety a protokolu vůbec vznikla. Člověk je tvor společenský (zóon politikon, jak řekl Aristoteles), a proto lidé museli najít pravidla, jak společně, v rodině, v práci, ve škole či na ulici prožít svůj život v klidu a bez společenských karambolů. Ze stejného důvodu vznikla pravidla silničního provozu, která mají často omezit nehody na silnicích, neboť tam jde skutečně o život.

Pravidla etikety a společenského protokolu pro nás Evropany nejsou dogma a pokud něco pokazíme během společenského setkání, můžeme to vyřešit milým a vždy zdvořilým vystupováním. To co pro nás, Evropany, je pouhá konvence, může však pro věřícího muslima být příkázání koránu. My se můžeme přizpůsobit, on ne a na to bychom měli brát ohled.

Předmět společenské etikety a diplomatického protokolu se pokouší shrnout všechna pravidla společenského, pracovního i diplomatického styku v naší době platná a prospěšná. V části společenské etikety by se posluchač měl dozvědět jak dobře vypadat, hezky se

chovat, správně stolovat. Měl by být schopen se správně obléknout na společenský podnik, aniž by se musel ptát hostitele. Na druhou stranu by se měl naučit i roli hostitele tím, že pozve své hosty prostřednictvím správně formulované pozvánky se všemi náležitostmi, zachová formu společenského podniku, který pro hosty vybral a jako správný hostitel bude přirozenou autoritou a tím, kterého budou v jeho pokynech hosté automaticky přirozeně následovat. V pracovním prostředí dokážeme být respektovanou osobností nejen díky svým odborným znalostem, ale i díky své zdvořilosti, ohleduplnosti a znalostem společenského styku, který běžně používáme i v pracovním prostředí.

Pravidla etikety nemusíme dodržovat, nejsou vynutitelná, neboť nejsou uzákoněna. Přenášela se z generace na generaci ústním podáním a praxí, výchovou. Pokud se tato pravidla stanou součástí našeho chování, uvidíme to především na přístupu a chování svého okolí vůči nám. Poznáme, zda jsme svému okolí příjemní a lidé jsou rádi v naší společnosti. Předmět etikety se stane zajímavým především těm, kdo chtějí žít v souladu s normami, které si lidská společnost vytvářela po staletí.

Obsahem předmětu společenská etiketa jsou:

- základní pojmosloví
- společenské přednosti
- základní etiketní pravidla
- společenské podniky
- zasedací pořádky
- společenské odívání
- stolování
- etiketa jazyka a písemného projevu
- interkulturální etiketní pravidla
- netiketa

Naproti tomu diplomatický protokol určuje mezinárodně uznávaná pravidla a zvyklosti, kterými se řídí po formální stránce styk představitelů různých států a činnosti diplomatů, styk v mezinárodních organizacích a na mezinárodních vládních konferencích. Oficiální protokolární a ceremoniální akty se striktně řídí pravidly diplomatického protokolu.

Obsahem předmětu diplomatický protokol jsou:

- definice základních pojmů
- diplomatické styky, úřady a jejich poslání
- právo a imunita diplomatických misí
- diplomatická korespondence
- orgány státu pro oblasti zahraničních styků
- konzulární styky
- oficiální návštěvy a zahraniční cesty představitelů státu
- mezinárodní porady, konference, kongresy
- podpisy smluv
- účast na činnosti mezinárodních organizací
- diplomatická korespondence
- protokolární pořadí a přednosti
- státní symboly, symboly mezinárodních organizací a jejich používání
- řády a vyznamenání
- oslovování oficiálních osobností a oficiálních představitelů a další

Během výuky tohoto předmětu se problematika společenské etikety často prolíná s problematikou diplomatického protokolu a je velmi důležité nezabývat se pouze teorií, ale poukázat též na praxi a využívat tedy nejen teoretických znalostí ale i praktických zkušeností vyučujícího.

c) Vývoj protokolárních zvyklostí

V historii nalezneme mnoho zmínek o vzniku protokolárních zvyklostí. Ty existovaly ještě před vznikem samotných pojmů diplomacie nebo diplomatický protokol.

V počátečním stadiu úprav vztahů mezi vládci se zájem zúčastněných zaměřoval na ochranu členů poselstev, vysílaných jedním panovníkem k druhému panovníkovi. Na počátku novověku se již zájem soustřeďoval na zřizování stálých diplomatických zastoupení, na princip exterritoriality zastupitelské mise, na imunity a privilegia diplomatických zástupců. Vídeňský kongres přijal v roce 1815 první mezinárodní úpravu k této problematice. Dokument s názvem v českém překladu „Úprava tříd diplomatických zástupců“ zavedl tři třídy diplomatických představitelů. Tento dokument byl přijat s cílem vyhnout se častým, po staletí se vyskytujícím prestižním sporům diplomatických představitelů o ceremoniální, protokolární pořadí a s tím související úroveň prokazovaných poct mezi vedoucími diplomatických misí.

Pro kodifikaci norem mezinárodního práva v oblasti diplomacie a diplomatického protokolu se stala rozhodující činnost Organizace spojených národů. V roce 1946 přijalo Valné shromáždění OSN Úmluvu o výsadách a imunitách OSN, o rok později vytvořilo Komisi pro mezinárodní právo. V roce 1961 byla přijata Vídeňská úmluva o diplomatických stycích, která vstoupila v platnost v roce 1964. Český text byl uveřejněn ve Sbírce zákonů a nařízení pod č. 157 (1964). Druhým významným dokumentem byla Vídeňská úmluva o konzulárních stycích, která vstoupila v platnost v roce 1967 (český text č. 32/1969 Sb.). Byla vůbec první kodifikačním dokumentem pro oblast konzulárních styků.

Dalšími dokumenty přijatými Valným shromážděním OSN byly Úmluva o zvláštních misích, Vídeňská úmluva o zastoupení států v jejich stycích s mezinárodními organizacemi univerzální povahy nebo Úmluva o zabránění a stíhání trestných činů proti osobám požívajícím mezinárodní ochrany, včetně diplomatických zástupců. Valné shromáždění OSN přijalo v roce 1980 Rezoluci o posouzení účinnosti opatření k posílení ochrany a ostrahy diplomatických misí a úřadů. Vedle těchto mezinárodních úprav je i nadále značná část problematiky spadající do diplomatického protokolu součástí mezinárodního práva a představují závazné normy pravidel pro danou oblast, v tomto případě pro oblast diplomatického protokolu. Do doby

kodifikace představovaly mezinárodní obyčej. Vztah mezi mezinárodním právem a mezinárodním obyčejem formuloval profesor Outrata takto:

„Mezinárodní obyčej, třeba svým významem v rozvoji mezinárodního práva ustoupil na druhé místo za mezinárodní smlouvy, podržuje v současném historickém období stále značnou důležitost. Především existují stále významné oblasti mezinárodních vztahů, které jsou dosud výlučně nebo převážně upraveny právem obyčejovým (např. právo smluvní, diplomatické právo aj.). Také v právu obyčejovém uskutečňuje se progresivní rozvoj mezinárodního práva v tom smyslu, že jednotlivé zastarávající normy ztrácejí právní povahu (např. klesají z úrovně norem právních na úroveň pouhých norem mezinárodní zdvořilosti) a nová pravidla postupně právní povahy nabývají. I když se v současném období rozvoj mezinárodního práva uskutečňuje především v mezinárodních smlouvách, nelze funkci mezinárodně právního obyčeje podceňovat.“

Od mezinárodněprávního obyčeje se odlišuje mezinárodní zdvořilost. Rozdíl charakterizuje opět prof. Outrata takto:

„V rámci mezinárodní zdvořilosti si poskytují státy navzájem jisté služby na základě vzájemnosti (reciprocity). Pravidla mezinárodní zdvořilosti nemají právní závaznost a každý stát se může od nich kdykoli odchýlit, aniž tím porušuje mezinárodní právo nebo se dopustí urážky druhého zúčastněného státu. Souvislost mezinárodní zdvořilosti s pravidly obyčejového práva bývá místem, kde se uskutečňuje postupný rozvoj mezinárodního práva; tak dříve závazná pravidla složitého mezinárodního ceremoniálu poklesla vývojem na úroveň pouhé zdvořilosti a naopak jisté vzájemné služby států, prokazované původně z titulu zdvořilosti, se staly vývojem závaznými pravidly obyčejového práva (např. vzájemná soudní pomoc)“.

Ve vzájemném styku mezi státy očekávají jednotliví partneři respektování pravidel zdvořilosti. Jejich nedodržování není protiprávním chováním, bývá ale považováno za nevlídný akt, na nějž je možno reagovat například retorzí (tj. odvetným opatřením). Nejdůležitějším motivem dodržování mezinárodní zdvořilosti není hrozba právních sankcí, nýbrž očekávání recipročního chování.

Oproti dřívějším dobám je v současnosti diplomatický protokol značně zmodernizován a jeho vyumělkovanost byla omezena na rozumnou míru. Diplomatický protokol má svůj význam i v době, kdy většina v minulosti sporných problémů (pořadí diplomatů, postavení diplomatických zástupců, přednosti) byla upravena mezinárodním právem nebo mezinárodními zvyklostmi. Takové úpravy do značné míry odstranily dřívější konfliktní oblasti. Diplomatickým a obdobným misím a jejich pracovníkům ulehčují práci a umožňují jim postupovat účinně při uskutečňování jejich úkolů.

Hlavní protokolární pracoviště ústředních orgánů ČR

Vzhledem k neexistenci státního protokolu v ČR jako jednotné instituce působí ve státních orgánech samostatné protokolární útvary, v některých případech pouze jednotliví pracovníci, jejichž úkolem je protokolárně a organizačně zajišťovat přijímání zahraničních návštěv - hostů vedoucích pracovníků, sjednávat a zajišťovat návštěvy členů diplomatického sboru u vedoucích pracovníků, jakož i organizovat akce s účastí představitelů diplomatického sboru nebo jiných zahraničních hostů.

Činnost protokolárních pracovišť jednotlivých státních orgánů vychází ze Zásad a pravidel jednotné protokolární praxe.

Hlavními protokolárními pracovišti jsou:

- **Diplomatický protokol MZV**

Diplomatický protokol zajišťuje z organizačně-technického a protokolárního hlediska návštěvy ministrů zahraničních věcí cizích států, náměstků ministrů a představitelů některých mezinárodních organizací v České republice, jejich návštěvy do zahraničí, stykovou činnost ministra zahraničních věcí a náměstků se zahraničními partnery a některými ústavními činiteli České republiky.

Připravuje všechny písemnosti a zajišťuje procedurální náležitosti spojené s nástupem velvyslanců a dalších diplomatických zástupců České republiky a cizích států do funkce (pověřovací a odvolací listiny velvyslanců, kabinetní listy vedoucích zastupitelských úřadů v hodnosti chargé d'affaires, konzulské patenty a exequatur pro generální a honorární konzuly atd.).

Vede dokumentaci o státních symbolech a oficiálních svátcích zemí světa.

Diplomatický protokol zajišťuje schvalování blahopřejné korespondence ústavních činitelů České republiky (s výjimkou blahopřání k novému roku) a její expedování adresátům.

Vede evidenci členů cizích diplomatických misí, konzulárních úřadů a pracovníků mezinárodních vládních organizací akreditovaných v České republice, vydává diplomatickou listinu, sleduje agendu diplomatických výsad a imunit. Zajišťuje vyžádování a vydávání diplomatických povolení pro nepravidelné lety českých a cizích státních letadel.

Z odborného hlediska je diplomatický protokol gestorem a hlavním koordinátorem dodržování Zásad a pravidel jednotné protokolární praxe.

- **Protokol Kanceláře prezidenta republiky**

Protokol Kanceláře prezidenta republiky zajišťuje po protokolární stránce program prezidenta republiky a jeho manželky, připravuje a zajišťuje návštěvy hlav států a osob s nimi srovnatelných (členů panovnických rodin, viceprezidentů apod.) v České republice a cesty prezidenta republiky do zahraničí.

Protokol Kanceláře prezidenta republiky vede agendu státních vyznamenání České republiky. Ředitele Protokolu Kanceláře prezidenta republiky jmenuje prezident republiky. Ředitel Protokolu Kanceláře prezidenta republiky je správcem státní pečeti České republiky.

- **Samostatné oddělení protokolu Kanceláře Senátu Parlamentu České republiky**

Samostatné oddělení protokolu Kanceláře Senátu Parlamentu České republiky zajišťuje organizačně a protokolárně návštěvy na úrovni předsedy a místopředsedů Senátu Parlamentu České republiky, předsedy Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost a předsedy Výboru pro evropskou integraci, a to jak v České republice, tak i při zahraničních cestách těchto představitelů.

- **Oddělení protokolu předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky**

Oddělení protokolu předsedy Sněmovny zajišťuje styk předsedy Poslanecké sněmovny s prezidentem republiky, předsedou vlády a dalšími představiteli státní a politické reprezentace České republiky a představitelů cizích států.

Oddělení udržuje styk s diplomatickým protokolem Ministerstva zahraničních věcí, s Protokolem Kanceláře prezidenta republiky, oddělením protokolu a zahraničních styků Úřadu vlády České republiky a oddělením protokolu Senátu Parlamentu České republiky; vyřizuje agendu související s protokolární korespondencí předsedy Poslanecké sněmovny; zabezpečuje přijetí hostů předsedy Poslanecké sněmovny, velvyslanců a jiných představitelů zahraničních zastupitelských úřadů a v rámci oficiálních návštěv i hostů prezidenta republiky, předsedy vlády a ministra zahraničních věcí.

Zajišťuje účast předsedy Sněmovny na slavnostních ceremoniálech a jiných politických a společenských akcích a zabezpečuje obdobné akce pořádané předsedou Sněmovny. Ve spolupráci s odborem mezinárodních vztahů připravuje a organizuje zahraniční cesty předsedy Sněmovny a delegací vedených předsedou Sněmovny.

- **Odbor protokolu a zahraničních styků Úřadu vlády České republiky**

Odbor protokolu a zahraničních styků Úřadu vlády České republiky zajišťuje po protokolární stránce program předsedy vlády České republiky, včetně programu jeho manželky, a to jak v České republice, tak i při zahraničních cestách.

Ředitel odboru protokolu a zahraničních styků je jmenován předsedou vlády České republiky.

